

Alþingi
Nefndasvið Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 8.6.2020
Tilvísun: 202006-0001

Efni: Umsögn ASÍ um frumvarp til laga um breytingar á lögum um Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins, nr. 61/1997, 843 mál.

Alþýðusamband Íslands hefur fengið til umsagnar frumvarp til laga um breytingar á lögum um Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins, nr. 61/1997, 843 mál.

Með frumvarpinu er lagt til að ráðherra fái heimild til að semja við Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins um framkvæmd mótframlagslána til sprota- og nýsköpunarfyrirtækja gegn framlagi fjárfesta til viðkomandi fyrirtækja. Gert er ráð fyrir að í samningnum verði m.a. kveðið á um skilyrði, kjör, afgreiðslu og meðferð mótframlagslánanna.

ASÍ styður almenn áform um aukinn stuðning við nýsköpun og rannsóknir og leggur áherslu á að markmið hans sé ávallt að fjölga góðum störfum og stuðla að uppbyggingu samfélagsins á grunni sjálfbærni og jöfnuðar. Mikilvægt er að tryggja að stuðningur vegna nýsköpunar skili sér betur en nú er til uppbyggingar á sprotastarfsemi um land allt.

Varðandi efni frumvarpsins leggur ASÍ áherslu á að horft verði til þess að sett séu sambærileg skilyrði fyrir stuðning í gegnum NSA og fyrir öðrum opinberum fjárstuðningi og fyrirgreiðslum til fyrirtækja vegna afleiðinga heimsfaraldurs. Þá er mikilvægt að tryggja eftirlit og gagnsæi þannig að efni samningsins við NSA og þær reglur, viðmið og skilyrði sem sett verði fyrir stuðningnum liggi fyrir með skýrum hætti sem og upplýsingar um úthlutun fyrirgreiðslunnar.

Henný Hinz
hagfræðingur ASÍ

*Atvinnuvega- og
nýsköpunarráðuneyti*

M i n n i s b l a ð

Viðtakandi: **Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis**
Sendandi: **Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti**
Dagsetning: **11.6.2020.**
Málsnúmer: **ANR20050538**

Efni: Umsögn KPMG

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis hefur óskað eftir viðbrögðum ráðuneytisins við umsögn KPMG um frumvarp til laga um breytingu á lögum um Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins, nr. 61/1997 (843. mál, þskj. 1490). Frumvarpið felur í sér lagagrundvöll fyrir samning ráðherra við Nýsköpunarsjóð um veitingu móttframlagslána til sprota- og nýsköpunarfyrirtækja. Í umsögn KPMG er bent á tvö atriði tengdum frumvarpinu sem gætu þarfnast nánari skoðunar. Annars vegar er bent á óvissu varðandi skattalega meðferð skuldabréfa með breytirétti og hins vegar á áhrif lánveitinganna á styrkhæfi fyrirtækja í samkeppnissjóðum og til skattfrádráttar á grundvelli laga um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, nr. 152/2009. Í minnisblaði þessu er gerð stuttlega grein fyrir sjónarmiðum ráðuneytisins hvað þessi atriði varðar.

Skattaleg meðferð skuldabréfa með breytirétti.

Í umsögn KPMG er fjallað um skattaleg áhrif við umbreytingu breytanlegra skuldabréfa í hlutabréf og í því samhengi vísað til 4. mgr. nýs bráðabirgðaákvæðis b. (LXV.) í lögum um tekjuskatt, nr. 90/2003, sbr. 1. gr. laga nr. 37/2020. Samkvæmt umsögninni mun ákvæði þetta hafa nokkuð víðtækar afleiðingar, sem kunnir að leiða til þess að breytanleg skuldabréf séu fráhrindandi fyrir fjárfesta. Hvort að áhrif þessa ákvæðis séu svo víðtæk sem þar greinir virðist, að athuguðu máli, vera háð þó nokkrum vafa. Annars vegar er óljóst, þegar umrætt bráðabirgðaákvæði er lesið í heild, hvort að 4. mgr. eigi við um önnur félög en þau sem eiga í greiðsluferfiðleikum á árunum 2020 til 2022. Hins vegar er óljóst, verði umrætt ákvæði talið hafa víðtækari þýðingu en að framan greinir, hvort að beiting þess myndi leiða til óhagstæðari niðurstöðu hvað varðar skattalega meðferð slíkra skuldabréfa. Það færi væntanlega eftir atvikum hverju sinni.

Þá verður einnig að taka tillit til þess að á þetta álitafni hefur ekki reynt í framkvæmd. Telja má að svo óljós og almenn óvissa um skattalega meðferð breytanlegra skuldabréfa sé ólíkleg til að hafa áhrif á fjárfesta. Því til stuðnings má nefna að breytanleg skuldabréf hafa hingað til verið mikið notuð við fjármögnun sprota- og nýsköpunarfyrirtækja. Af þessu leiðir það mat ráðuneytisins að möguleg almenn óvissa um skattalega meðferð skuldabréfa með breytirétti hafi ekki áhrif á þá fyrirætlan að veita sprota- og nýsköpunarfyrirtækjum sem það kjósa og að öðru leyti uppfylla öll skilyrði, lán í formi breytanlegra skuldabréfa.

Styrkhæfi fyrirtækja í samkeppnissjóðum.

Í umsögninni er einnig fjallað um áhrif breytanlegra skuldabréfa á mögulegt styrkhæfi fyrirtækja úr Tækniþróunarsjóði og til skattfrádráttar á grundvelli laga um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, nr. 152/2009. Þannig geti útgáfa breytanlegra skuldabréfa leitt til þess að fyrirtæki teljist vera með neikvætt eigið fé um næstu áramót sem hefðu áhrif á styrkhæfi þeirra. Styrkir úr Tækniþróunarsjóði og skattfrádráttur á grundvelli laga nr. 152/2009 eru hvort tveggja ríkisstyrkir og miðast reglur um styrkhæfi fyrirtækja við ríkisstyrkjareglur EES-samningsins. Reglur laga nr. 152/2009 um styrkhæfi og hlutfall styrkja tekur mið af almennu hópundanþágureglugerðinni, reglugerð (ESB) nr. 651/2014. Samkvæmt

henni, og reglugerð um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, nr. 758/2011, gildir skilyrði um neikvætt eigið fé aðeins fyrir fyrirtæki sem teljast vera stór í skilningi framangreindra reglna, þ.e. fyrirtæki sem hefur fleiri en 250 starfsmenn og með ársveltu yfir 50 milljónum evra og/eða efnahagsreikning yfir 43 milljónum evra. Þau fyrirtæki sem teljast sprotafyrirtæki eru almennt lítil eða meðalstór fyrirtæki og hér á landi er almennt miðað við það að fyrirtæki hafi færri en 50 starfsmenn og ársveltu undir 500 m.kr. Skilyrði um eigið fé sé ekki neikvætt á því ekki við um þau fyrirtæki sem á að standa til boða að sækja um mótframlagslán. Í umsögn KPMG er einnig bent á tiltekna styrki úr Tækniþróunarsjóði, þ.e. Fræ, Sprotu og Vöxt. Umræddir styrkir eru allir veittir á grundvelli ríkisstyrkjareglna EES-samningsins um „de minimis“ styrki, sbr. reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 1407/2013. Ekki er gerð nein krafa um hlutfall eigin fjár þegar veittir eru ríkisstyrkir á grundvelli „de minimis“ reglugerðarinnar og því mun neikvætt eigið fé ekki hafa áhrif á styrkhæfi fyrirtækja úr framangreindum þremur styrkflokkum Tækniþróunarsjóðs.

Að lokum er því velt upp í umsögn KPMG hvort mótframlagslán eigi að vera í formi vikjandi lána. Það er að mati ráðuneytisins ekki vænlegur kostur enda hafa vikjandi lán að mestu leyti sams konar eiginleika og eigið fé. Ekki er ætlunin að ríkissjóður fjárfesti í srotafyrirtækjum með þeim hætti heldur að þeim fyrirtækjum sem á þurfa að halda sé gefinn kostur á að sækja sér lán til fjármögnunar í erfiðum aðstæðum. Þá er vísað til umfjöllunar fyrir í umsögninni varðandi skattalega meðferð breytanlegra skuldabréfa.

Með vísan til framangreinds telur ráðuneytið ekki ástæðu til að gerðar verði breytingar á frumvarpinu vegna umsagnarinnar.

KPMG ehf.
Borgartúni 27
105 Reykjavík

Sími 545 6000
Fax 545 6001
Veffang www.kpmg.is

Nefndasvið Alþingis
efnahags- og viðskiptanefnd
nefnadasvid@althingi.is

Reykjavík, 8. júní 2020.

Umsögn KPMG ehf. um „frumvarp til laga breytingu á lögum um Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins, nr. 61/1997 (mótframlagslán)“, á þingskjali 1490 – 843. mál.

Í tölvuskeyti nefndasviðs Alþingis þann 30. maí 2020 er KPMG ehf. gefinn kostur á að veita umsögn um framangreint frumvarp til laga. KPMG hefur kynnt sér frumvarpið og sér ástæðu til að koma á framfæri eftirfarandi ábendingum varðandi áhrif frumvarpsins sem mikilvægt er að huga að.

Áður en vikið er að ábendingunum vill KPMG lýsa yfir mikilli ánægju með þá sérstöku áherslu sem lögð er á að efla nýsköpun og það markmið að tryggja eigi rekstrargrundvöll sprota- og nýsköpunarfyrirtækja hér á landi.

1. Mótframlagslán í formi breytanlegra skuldabréfa

Í 3. kafla greinargerðar frumvarpsins, sem fjallar um meginefni þess, segir að mótframlagslánin verði „í formi breytanlegra skuldabréfa og veitt til skamms tíma.“ Framar í sama kafla greinargerðar frumvarpsins segir jafnframt að það sé meginforsenda mótframlagslána að:

„fjárfestir sé tilbúinn til að veita fyrirtækinu fjármögnun og gert er ráð fyrir að lánsfjárhæð, lánstími og önnur kjör mótframlagslánsins verði þau sömu og fjárfestirinn er tilbúinn að veita fyrirtækinu. Með þessu er tryggt að mótframlagslánin verði veitt á markaðskjörum en þó verður kveðið á um ákveðin lágmarkskjör sem mótframlagslán verða veitt á ef einkafjármögnun reynist á sérstaklega góðum kjörum sem endurspeglar ekki markaðsforsendur.“

Hvaða áhrif framangreind skilyrði og takmarkanir munu hafa eru óljós. Það má hins vegar hæglega draga þá ályktun að þau nýsköpunarfélög sem hyggjast sækja um mótframlagslán þurfi, ætli þau sér að fá slík lán, að hafa vilyrði fjárfesta um að þeir muni „veita fyrirtækinu fjármögnun“. Það sem meira er að sú fjármögnun verði í formi lána enda beinlínis gert ráð fyrir að kjör mótframlagslánanna séu þau sömu og fjárfestar eru tilbúnir til að veita fyrirtækinu. Þessi ályktun er dregin vegna þess að það verður að teljast fremur langsótt að fjárfestar séu tilbúnir til að fjárfesta í hlutafé í sprota- og nýsköpunarfélagi á sama tíma og félagið aflar sér fjármögnunar í formi mótframlagsláns, einkum þar sem lánskjörin verða að vera „þau sömu og fjárfestirinn er tilbúinn til að veita fyrirtækinu“.

Þannig verður að teljast líklegast að þau félög sem hyggjast fjármagna sig með mótframlagslánunum muni fara í útgáfu á breytanlegum skuldabréfum, sem fjármögnuð verða annars vegar með mótframlagslánunum og hins vegar fjármagni frá fjárfestum. Sú staðreynd að mótframlagslánin verði í formi lána með breytirétti í hlutafé vekur upp áleitinn álitamál um áhrif slíkra lána á sprota- og nýsköpunarfélög.

2. Áhrif breytanlegra skuldabréfa á sprota- og nýsköpunarfélög

Það hefur lengi verið vandkvæðum bundið fyrir sprota- og nýsköpunarfélög að gefa út breytanleg skuldabréf, þrátt fyrir ótvíræða kosti þeirra sem fjármögnunarleið. Ástæðurnar eru einkum tvær:

- a) Skattaleg áhrif við umbreytingu breytanlegra skuldabréfa
- b) Áhrif á styrkhæfi

Í eftirfarandi tveimur undirköflum verður þessum vandkvæðum gerð nánari skil.

2.1. Skattaleg áhrif við umbreytingu breytanlegra skuldabréfa

Fyrri atriðið sem KPMG vill benda á og telur mikilvægt að hugað sé vel að í tengslum við útfærslu á móttframlagslánunum er skattaleg áhrif þeirra. Hér að framan höfum við dregið þá ályktun að í ljósi þess að móttframlagslánin verði veitt í formi breytanlegra skuldabréfa á sömu kjörum og fjárfestar eru tilbúnir til að veita viðkomandi fyrirtæki muni það hafa þau áhrif að félögin sem hyggjast sækja um móttframlagslán muni einnig gefa út breytanleg skuldabréf til þeirra fjárfesta sem veitt hafa vilyrði fyrir fjármögnun.

Það eitt og sér er kannski ekki mikið áhyggjuefni enda breytanleg skuldabréf góð og gild leið fyrir sprota- og nýsköpunarfélög til að fjármagna sig. Hér á landi hefur hins vegar ríkt ákveðin lagaóvissa um skattalega meðferð breytanlegra skuldabréfa. Í tekjuskattslögum nr. 90/2003 var að finna útrunnið bráðabirgðaákvæði um skattalega meðferð breytanlegra skuldabréfa, sem skattyfirvöld töldu gilt þrátt fyrir að gildistími þess væri útrunninn. Þeirri óvissu var hins vegar eytt nýverið, með lögum um breytingu á ýmsum lögum til að mæta efnahagslegum áhrifum heimsfaraldurs kórónuveiru (freakari aðgerðir) nr. 37/2020, þar sem Alþingi lögfesti áður nefnt bráðabirgðaákvæði sem lagaóvissan hafði ríkt um. Í því fólst að eftirfarandi lagaákvæði var lögfest og gildir nú um breytingu krafna í hlutafé:

„Þegar kröfu er breytt í hlutafé í hinu skuldsetta félagi í stað eftirgjafar skal það talið fullnaðargreiðsla hennar. Aðilar geta samið um niðurfellingu á hluta kröfunnar áður en slík greiðsla með hlutafé er innt af hendi. Sé skipt á kröfu og hlutafé skal fara fram mat á verðmæti hlutafjárins og skal matsverðið miðast við þann dag þegar skiptin eiga sér stað. Skuldara ber að tekjufæra mismun á verðmæti hlutafjárins og bókfærðu verði skuldarinnar. Kröfuhafa ber eftir atvikum að tekjufæra eða gjaldfæra mismun á bókfærðu verði kröfunnar og matsverði hlutafjárins. Mat á verðmæti hlutafjár skal unnið af óháðum matsaðila þegar skipti á kröfu og hlutafé fara fram á milli eignatengdra aðila.

Við eftirgjöf skulda er kröfuhafa skylt að varðveita öll gögn sem forsendur eftirgjafarinnar byggjast á þannig að unnt verði að sinna upplýsingaskyldu skv. 92. gr. Upplýsingar skulu veittar í því formi sem ríkisskattstjóri ákveður.“

Það sem framangreint ákvæði hefur í för með sér er:

1. Í fyrsta lagi mun þurfa að fara fram mat á verðmæti hlutafjárins í sprota- og nýsköpunarfélaginu þegar breyta á móttframlagslánunum (og öðrum breytanlegum skuldabréfum) í hlutafé í lántakanum. Það getur verið bæði kostnaðarsamt og tímafrekt fyrir sprota- og nýsköpunarfélög að standa í slíku verðmati. Eins getur verið erfitt að framkvæma slíkt verðmat þegar óvíst er hvers virði hlutaféð er.
2. Í öðru lagi, þegar virði hlutafjárins liggur fyrir, þurfa aðilar að meta hvort mismunur sé á verðmæti hlutafjárins og bókfærðu verði skuldarinnar. Ef slíkur mismunur er til staðar þá hefur það eftirfarandi skattalegar afleiðingar í för með sér:
 - 2.1. Lántaki tekjufærir hjá sér mismuninn á verðmæti hlutafjárins og bókfærðu verði skuldarinnar. Til að mynda ef breytirétturinn samkvæmt breytanlegu skuldabréfunum veitir fjárfestunum tiltekinn afslátt.
 - 2.2. Fjárfestarnir tekjufæra hjá sér mismuninni ef þeim er veittur afsláttur, annars þurfa þeir eftir atvikum að gjaldfæra hjá sér mismuninn ef svo ber undir.

Hér er mikilvægt að hafa eftirfarandi í huga:

- Skattaleg áhrif umbreytinga á breytanlegum skuldabréfum í hlutafé í sprota- og nýsköpunarfélögum hefur þau áhrif að tilgangur þeirra og markmið um að fá fjármagn að félögum strax næst ekki enda

fráhrindandi fyrir fjárfesta að horfa fram á að sæta skattlagningu við umbreytingu á kröfum í hlutafé þegar þeir hafa ekki selt nein hlutabréf.

- Þegar sprota- og nýsköpunarfélög standa frammi fyrir áskorunum nú gagnvart fjármögnun er mikilvægt að þau geti fengið fjárfesta til að fjármagna sig gegn t.d. afslætti eða ívilnun við næstu fjármögnun, án þess þó að sæta skattlagningu á þeim tímapunkti, enda hafi fjárfestarnir þá ekki selt bréf með hagnaði. Þvert á móti er fjárfestirinn á þeim tímapunkti að taka ákvörðun um að breyta kröfum sínum í hlutafé í sprota- og nýsköpunarfélagi. Þá er mikilvægt fjárfestum, þ.e. félögum, sé veitt heimild til að fresta þeirri skattlagningu fram að þeim tíma er hlutabréfin eru seld. Nú gildir sú frestun einungis fyrir einstaklinga sbr. 1. mgr. 18. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt.

2.2. Áhrif á styrkhæfi

Hitt atriðið sem KPMG telur mikilvægt að hugað sé vel að við útfærslu á mótframlagslánunum er áhrif þeirra á nýtingu á öðrum úrræðum sem í boði eru, t.d. samkvæmt lögum nr. 152/2009 um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki og fyrirtækjastyrkjum Tækniþróunarsjóðs.

Með lögum nr. 152/2009, um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, er nýsköpunarfyrirtækjum sem eru eigendur að rannsóknar- og þróunarverkefnum með staðfestingu Rannís veittur réttur til opinbers stuðnings í formi skattfrádráttar eða styrks. Eitt af þeim skilyrðum sem félög þurfa að uppfylla er að þau mega ekki eiga í fjárhagsvanda sbr. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 152/2009, um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki. Í 4. mgr. 2. gr. reglugerðar nr. 758/2011, um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, er nánar vikið að því hvenær fyrirtæki telst eiga í fjárhagsvanda.

Í reglum og leiðbeiningum til umsækjanda styrkja Tækniþróunarsjóðs, s.s. fyrirtækjastyrkjanna Fræ, Sproti og Vöxtur, má síðan finna skilyrði sem félög þurfa að uppfylla svo þau geti sótt um þá styrki. Þar er að finna hin ýmsu skilyrði sem ekki eru ólík þeim sem að framan er vikið að. Þannig er algengt að fyrirtæki þurfi að sýna fram á að þau séu ekki illa stödd, t.a.m. með því að sanna að eigið fé þeirra sé ekki neikvætt.

Hér er mikilvægt að hafa eftirfarandi í huga:

- Útgáfa breytanlegra skuldabréfa getur haft þau áhrif að eigið fé sprota- og nýsköpunarfélaga verði neikvætt um áramót, að því gefnu að breytanlegu skuldabréfunum hafi þá ekki verið breytt í hlutafé.
- Neikvætt eigið fé kann að hafa þau áhrif að umrædd fyrirtæki séu ekki styrkhæf, hvorki samkvæmt lögum nr. 152/2009, um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki né til þeirra styrkja sem Tækniþróunarsjóður veitir.

3. Niðurlag

Með vísan til framangreinds telur KPMG mikilvægt að koma eftirfarandi á framfæri:

- Mikilvægt er að mótframlagslánin verði vel útfærð m.t.t. þeirra skattalegu áhrifa sem umbreyting þeirra í hlutafé kann að hafa í för með sér. Útfæra þarf vel við hvaða aðstæður kröfurnar munu breytast í hlutafé, ákvæðin í samningum um það séu skýr o.s.frv.
- Mikilvægt er að mótframlagslánin verði vel útfærð m.t.t. áhrifa þeirra á eigið fé lántaka og framtíðar möguleika hans til að sækja um önnur úrræði sem í boði eru, þ.m.t. vegna rannsóknar- og þróunar skv. lögum nr. 152/2009 og styrkja Tækniþróunarsjóðs.
- Eitt af því sem taka mætti til athugunar er hvort mótframlagslánin ættu að vera ígildi eigin fjár, t.a.m. víkjandi skuldabréfalán, sem myndu gefa lántökum heimild til að fara með þau sem annað innborgað eigið fé í ársreikningum. Slíkt ætti hafa jákvæð áhrif á eigin fé þeirra fyrirtækja sem fá mótframlagslán.

Virðingarfyllst,

F.h. KPMG ehf.,

Soffía Eydís Björgvinsdóttir

Nefndasvið Alþingis
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
nefnadasvid@althingi.is

Reykjavík, 8. júní 2020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins, 843. mál

Samtök iðnaðarins (hér eftir „samtökin“ eða „SI“) lýsa yfir stuðningi við frumvarpið. Með frumvarpinu er lagt til að framkvæmd mótframlagslána til sprota- og nýsköpunarfyrirtækja gegn framlagi fjárfesta (stuðnings-Kríá) heyri undir Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins, þó með þeim hætti að sjálfstæð nefnd skipuð af ráðherra taki ákvörðun um hvort skilyrði fyrir veitingu lána séu uppfyllt.

SI fagna því að stjórnvöld hyggist nýta þá innviði sem til staðar eru við útdelingu á því fjármagni sem ætlað er að koma til móts við sprota- og nýsköpunarfyrirtæki sem lent hafa í fjárhagslegum erfiðleikum vegna efnahagslegra áhrifa útbreiðslu kórónuveirunnar. Ljóst er að fjölmörg sprotafyrirtæki í vexti sem áður höfðu tryggt sér vilyrði fjárfesta standa nú frammi fyrir fjárhagslegri óvissu en á meðan ástandið gengur yfir halda margir fjárfestar að sér höndum. Það er ákaflega mikilvægt að aðgerðir sem miða að því að hvetja til fjárfestinga í sprota- og nýsköpunarfyrirtækjum og bjarga þeim frá mögulegu gjaldþroti með tilheyrandi tapi fyrir samfélagið komi til framkvæmda eins fljótt og kostur er. Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins nýtur trausts og því er vel til fundið að staðsetja stuðnings-Kríu hjá sjóðnum. Á sama tíma á sjóðurinn hlut í fyrirtækjum sem mögulega koma til með að sækja um mótframlagslán og því er mikilvægt að sjálfstæð nefnd taki ákvörðun um hvort skilyrði til lánveitingar teljist uppfyllt en ekki stjórn sjóðsins. Með hliðsjón af þessu er einnig rétt að stjórn NSA sé með öllu skaðlaus af ákvörðunum úthlutunarnefndarinnar.

SI telja stuðnings-Kríu mikilvægt úrræði fyrir sprotafyrirtæki en í dag er óljóst hversu mikil ásókn verður í úrræðið. Samtökin leggja áherslu á að sú fjárhæð sem lögð er til í frumvarpi til fjáráukalaga fyrir árið 2020, sbr. lög nr. 36/2020, stofnframlag sem nemur 500 milljónum króna, verði endurskoðuð í haust ef í ljós kemur að fjárhæðin dugir ekki til þess að koma til móts við þá þörf sem er til staðar. Í þessu samhengi er vert að hafa í huga að skilyrði lánveitingar er að einkafjárfestar komi með sambærilegt fjármagn að borðinu.

Virðingarfyllt,
f.h. Samtaka iðnaðarins

Sigríður Mogensen
sviðsstjóri hugverkasviðs SI

VIÐSKIPTARÁÐ ÍSLANDS

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
b/t. nefndarritara

Reykjavík, 8. júní 2020

Efni: Frumvarp um breytingu á lögum um Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins, nr. 61/1997 (mótframlagslán) (843. mál)

Viðskiptaráð þakkar fyrir tækifærið til þess að veita frumvarpinu umsögn. Frumvarpið felur í sér að Nýsköpunarsjóði atvinnulífsins verði heimilt að veita mótframlagslán til sprota- og nýsköpunarfyrirtækja sem hafa orðið fyrir búsjífum eða rekstrarörðugleikum vegna COVID-19 efnahagskreppunnar. Gert er ráð fyrir að lánin verði veitt gegn mótframlagi íslenskra vísisjóða, að lánin verði á sömu kjörum og fyrirtækjunum býðst frá einkasjóðum og að þau verði eingöngu í boði árið 2020. Viðskiptaráð tekur í grundvallaratriðum undir efni frumvarpsins og telur hér um nauðsynlega ráðstöfun að ræða.

Ráðið tekur undir þau sjónarmið sem rakin eru í greinargerð, að vandi sprota- og nýsköpunarfyrirtækja sé frábrugðinn þeim vanda sem önnur rótgrónari fyrirtæki standa frammi fyrir, þ.e. að sprotafyrirtæki glími einkum við erfiðleika við fjármögnun vegna breyttra aðstæðna í samfélaginu eða lakari lausafjárstöðu vegna tímabundinna breytinga á rekstrarumhverfinu. Fyrirtækin hafa því aukna fjármagnspörf og eru mótframlagslán skynsamleg ráðstöfun til þess að mæta þessum tvíþætta vanda.

Því má velta upp hvort umfang ráðstöfunarinnar kunni að vera of lítið. Hámarksfjárheimild sem veitt er til úrræðisins er 500 milljónir króna en gróft mat Viðskiptaráðs á fjölda fyrirtækja sem gætu þurft að nýta sér úrræðið bendir til þess að þau séu um 30-40 talsins. Ef fjármagn dreifist jafnt á fyrirtækin mun hvert fyrirtæki aðeins hljóta á bilinu 12,5-17 milljónir króna lán, sem er ekki há upphæð í rekstri fyrirtækis, jafnvel sprotafyrirtækis.

Í greinargerð frumvarpsins kemur fram að reynist eftirspurn eftir lánnum umfram hina 500 milljón króna fjárheimild til úrræðisins muni upphæð mótframlagsláns lækka hlutfallslega. Ef sprotafyrirtæki og vísisjóðir búast við að nýta þurfi úrræðið með hlutfallslegri lækkun skapast óhjákvæmilega hvati til að hækka lánveitingar vísisjóða til fyrirtækja í þeirri umleitan að sækja meira fjármagn í gegnum mótframlagslán. Ráðið veltir því fyrir sér hvort grípa þurfi til úrræða til þess að girða fyrir slíkt og setja einhverskonar hámark á lán sem koma til útreiknings til mótframlagslána. Erfitt er þó að fastsetja nákvæmlega hvert slíkt hámark ætti að vera enda kunna aðstæður sprotafyrirtækja að vera afar misjafnar. Að mati ráðsins þyrfti hámarkið því að taka mið af stærð og umfangi starfsemi hvers fyrirtækis.

Viðskiptaráð styður frumvarpið og vill áréttta að aðstæður sprota- og nýsköpunarfyrirtækja um þessar mundir krefjast þess að málið hljóti skjótan framgang og vonar því að málið nái fram að ganga sem allra fyrst.

Virðingarfyllst,

Ísak Einar Rúnarsson

Sérfræðingur á hagfræðisviði Viðskiptaráðs Íslands